

กระดานข่าว

งานวิจัย ใช้ได้จริง :

พืชอาหาร พืชสมุนไพร

Bangkok Herbarium (BK)

รายสัปดาห์ที่ 4 ประจำเดือนพฤศจิกายน 2561

กลุ่มวิจัยพฤกษศาสตร์และฟิสิกส์พืช

สำนักคุ้มครองพันธุ์พืช กรมวิชาการเกษตร

พืชในสกุล *Nepenthes* มีประมาณ 90 ชนิด พบในมาดากัสการ์ เอเชีย ออสเตรเลีย และหมู่เกาะแปซิฟิก พบมากในภูมิภาคมาเลเซีย มักขึ้นตามสภาพดินที่มีธาตุอาหารต่ำหรือเป็นกรด ในประเทศไทยจำนวนชนิดยังไม่แน่นอน แต่คาดว่าจะมีมากกว่า 15 ชนิด มีหลายชนิดที่นำเข้ามาเป็นไม้ประดับ มีทั้งพันธุ์แท้และพันธุ์ผสม ทุกชนิดอยู่ในพืชอนุรักษ์บัญชีที่ 2 ของ CITES เช่น เชนงนายพราน (*N. mirabilis* (Lour) Druce), กระดังพระราม (*N. distillatoria*), น้ำเต้าฤๅษี (*N. smilesii* Hemsl.), น้ำเต้าลม (*N. thorelii*), หม้อข้าวหม้อแกงลิง (*N. gracillis* Korth.), น้ำเต้าฤๅษี (*N. kampotiana* Lecomte.)

เชนงนายพราน

Nepenthes mirabilis (Lour.) Druce

ชื่ออื่น : กระบอกน้ำพราน, เชนงนายพราน, หม้อข้าวหม้อแกงลิง, ลิงค์นายพราน (พัทลุง), หม้อแกงค่าง (ปัตตานี), หม้อข้าวลิง (จันทบุรี), หม้อข้าวลิง (จันทบุรี), เหน่งนายพราน (ภาคใต้), ปูโยะ (มาเลย์-ปัตตานี)

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้เถาเลื้อย ยาวได้ถึง 6 เมตร ลำต้นกลม ใบรูปขอบขนานถึงรูปใบหอกกลับ ยาว 12-25 เซนติเมตร เส้นใบข้างละ 4-5 เส้น แผ่นใบด้านล่างมีขนประปราย ก้านใบยาว 5-10 เซนติเมตร โคนมีครีบบอบลำต้น หม้อล่างรูปคนโท สูง 8-13 เซนติเมตร ด้านนอกสีแดงคล้ำอมชมพู หรือสีเขียวอมเหลือง มีขนสีน้ำตาลแดงกระจาย สันครีบกว้าง 0.3-1 เซนติเมตร ปากหม้อรูปไข่กว้าง ขอบสีเขียวอ่อน สีชมพู หรือสีแดงเข้ม หนา 2.5-8 มิลลิเมตร ฝาหม้อรูปรีกว้าง ยาว 1.8-3.6 เซนติเมตร ใต้ฝามีต่อมจำนวนมาก สายหม้อยาว 10-30 เซนติเมตร หม้อบนรูปคนโทแคบ สูง 8-20 เซนติเมตร ด้านนอกสีเขียวอมเหลือง หรือสีแดงเรื่อๆ มักมีขนประปราย ช่อดอกยาว 20-50 เซนติเมตร ก้านช่อดอกยาว 15-50 เซนติเมตร มีขนหนาแน่น ใบประดับรูปเส้นด้าย ยาว 1-6 มิลลิเมตร ก้านดอกยาว 0.7-1.5 เซนติเมตร กลีบรวมรูปไข่ ยาว 3.2-6.5 มิลลิเมตร สีเขียวอ่อน เปลี่ยนเป็นสีแดงอมน้ำตาล เส้าเกสรเพศผู้ยาว 2-3.5 มิลลิเมตร

หม้อแกงลิงเล็ก

Nepenthes gracilis Korth.

ชื่ออื่น : หม้อแกงลิงเล็ก (ทั่วไป), หม้อข้าวหม้อแกงลิง (นราธิวาส)

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้เถาเลื้อย ยาวได้ถึง 10 เมตร เถาเป็นรูปสามเหลี่ยม มีครีบบอบโคนใบ ใบรูปแถบ ยาว 10-18 เซนติเมตร โคนสอบใบลำต้น เส้นใบข้างละ 4-6 เส้น หม้อล่างรูปคนโท สูง 5-7 เซนติเมตร ด้านนอกสีน้ำตาลแดงอมม่วง มีขนประปราย ด้านในสีเขียวนวล สันครีบกว้าง 1-5 มิลลิเมตร ปากหม้อรูปไข่กว้าง ยาวประมาณ 1.5 เซนติเมตร ขอบบาง หนา 2-5 มิลลิเมตร สีเขียวมีแต้มสีน้ำตาลอมม่วง ฝาหม้อรูปไข่กว้าง ยาว 1-3 เซนติเมตร มีต่อม 3-30 ต่อม สายหม้อ ยาว 5-10 เซนติเมตร หม้อบนคล้ายหม้อล่าง สูง 7-13 เซนติเมตร ด้านนอกสีเขียวอมเหลือง สายหม้อยาวกว่าหม้อเล็กน้อย ช่อดอกยาว 13-30 เซนติเมตร ก้านช่อดอกยาว 3-5 เซนติเมตร มีขนสั้นนุ่มสีน้ำตาลแดง ก้านดอกยาวประมาณ 0.6-1.7 เซนติเมตร กลีบรวมรูปรี ยาว 2.5-3 มิลลิเมตร สีแดงคล้ำ เส้าเกสรเพศผู้ยาว 1-1.2 มิลลิเมตร

ที่มาข้อมูล : นายบดินทร สอนสุภาพ

นักวิชาการเกษตรชำนาญการ